

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 2.5.2007
KOM(2007) 162 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Rapport om handlingsplanen for miljøteknologi (2005-2006)

[SEK(2007) 413]

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Rapport om handlingsplanen for miljøteknologi (2005-2006)

(EØS-relevant tekst)

Det videnskabelige bevis er overvældende: klimaændring er en alvorlig global trussel, og det kræver øjeblikkelig indsats på verdensplan ... hvis vi ikke gør noget, vil de samlede omkostninger og farer ved klimaændringer stige til 20 % af BNP eller mere¹

The Stern Review, 2006

Menneskets aktiviteter lægger så stort pres på kloden, at dens økosystemers evne til at forsørge fremtidige generationer ikke længere kan tages for givet ... 60 % af verdens økosystemers tjenester er blevet forringet eller brugt på en ubæredygtig måde ...²

UN Millennium Ecosystem Assessment, 2005

Menneskehedens økologiske fodspor overstiger nu verdens kapacitet til at regenerere med omkring 25 % ... vi har overskredet klodens evne til at understøtte vores livsstil i de sidste 20 år, og vi bliver nødt til at stoppe. Vi skal bringe ligevægt mellem vores forbrug og naturens kapacitet til at regenerere og absorbere vores affald. Hvis vi ikke gør noget, risikerer vi at gøre uoprettelig skade³

WWF (Verdensnaturfonden), Living Planet Report, 2006

1. MILJØINNOVATION TIL VÆKST, BESKÆFTIGELSE OG MILJØ

Miljøtruslerne vokser

Miljøtruslerne vokser ... hurtigere end oprindeligt antaget. Vi kan stadig modvirke disse trusler, vel at mærke hvis vi gør noget nu. Der er behov for en systematisk og sammenhængende indsats på europæisk plan og på globalt plan. Spørgsmålet er: "Hvilken indsats er den bedste og mest effektive, og kan den gøres hurtigt nok?" Vi *kan* gøre det på en måde, der fremmer økonomisk vækst. Ved at bruge de rette værktøjer til at fremme *innovation* kan vi klare de udfordringer, vi står overfor. Europa er i stand til at lede vejen.

¹ Stern Review: the Economics of Climate Change

² Millennium Ecosystem Assessment

³ Living Planet Report 2006

Miljøinnovation fostrer løsninger og muligheder

Skal vi gøre fremskridt, må vi ændre vores industriprocesser, produkter og forretningspraksis. Vi har brug for miljøinnovation og miljøteknologi⁴ til at sætte fart i udviklingen. Teknologi kan nu bidrage til løsningerne. Vores slutmål er: at miljøinnovation breder sig til alle industrier. På denne måde kan vi klare mange af de miljømæssige udfordringer, vi står over for i dag. Gennem hensigtsmæssige foranstaltninger, f.eks. finansiel støtte eller regulering, kan vi støtte miljøinnovation og styre markeds kræfterne i retning af en førende økonomi på verdensplan, der både er konkurrencedygtig og miljøvenlig.

Miljøinnovation er nu en hjørnesteen i EU's strategi

I EU's fornyede Lissabon-strategi siges miljøteknologi at have "et væsentligt økonomisk, miljømæssigt og beskæftigelsesmæssigt potentiale"⁵. Rådets forårsmøde i 2006 tilsluttede sig "en intens tilskyndelse til og formidling af miljøinnovationer og miljøteknologi"⁶. Den reviderede EU-strategi for bæredygtig udvikling peger på Etap (undersøgelser, analyser og prognoser inden for energisektoren) som nødvendig til at tackle klimaændringer, ren energi, bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion⁷. Det planlagte Europæiske Teknologinstitut forventes at prioritere miljøudfordringerne højt⁸.

Formandskaber sætter fokus på behovet for miljøinnovation

Miljøinnovation er også blevet anerkendt af Rådets formandskaber. Det britiske og det østrigske formandskab fastsatte miljøinnovation og miljøteknologi som instrumenter til vækst og beskæftigelse. Det finske formandskab gjorde sig til fortaler for en "ny generation miljøpolitik" baseret på miljøeffektivitet og miljøinnovation⁹. Det aktuelle tyske formandskab opfordrer til en "New Deal" om miljø, økonomi og beskæftigelse¹⁰.

Rapportering om fremskridt og prioriteter for fremtiden

Etap er EU's handlingsplan for miljøteknologi¹¹, der skal **tilskynde til miljøinnovation og gennemførelse af miljøteknologi i stor målestok**. Planen, der blev lanceret i 2004, udstikker medlemsstaternes og interesseparterernes indsats på europæisk plan. Første rapport blev offentliggjort i 2005¹². Denne rapport:

- Skitserer tendenser og udviklinger
- Opridser fremskridt med planens gennemførelse
- anbefaler prioriterede områder, hvor der skal handles

⁴ Miljøinnovation: innovation der giver miljøfordele; det omfatter teknologisk innovation, procesinnovation og forretningsinnovation

⁵ KOM(2005) 330 endelig.

⁶ Rådet 7775/06

⁷ Rådet 10117/06

⁸ ec.europa.eu/education/policies/educ/eit/index_en.html

⁹ Formandskabets konklusioner, juli 2006, Turku, Finland

¹⁰ Ecological Industry Policy, Memorandum for a "New Deal". Det tyske miljøministerium (2006)

¹¹ KOM(2004) 38 endelig.

¹² KOM(2005) 16 endelig.

2. TENDENSER OG UDVIKLINGER

Miljøinnovation og miljøregulering

Det europæiske erhvervslivs potentiale for miljøinnovation er undervurderet. Det er dokumenteret, at en veludformet lovgivning ikke er nogen drivkraft for innovation og miljøteknologi, der til gengæld kan hjælpe virksomhederne med at reducere omkostninger¹³. Fuldstændig gennemførelse af EU-lovgivningen om miljødesign, IPPC, beskyttelse af jordbunden, affald af elektrisk og elektronisk udstyr og begrænsning af anvendelsen af farlige stoffer vil yderligere fremme miljøinnovation fremover.

Miljøindustrier bidrager til EU's økonomi og beskæftigelse

Europæiske miljøindustrier udgør en betydelig, men hurtigt voksende, andel af EU's økonomi, der tegner sig for 2,1 % af EU's BNP¹⁴. Miljøindustrier omfatter bl.a.: luftforureningsbekæmpelse, spildevandsforvaltning, forvaltning af fast affald, jordbundsudbedring, vedvarende energikilder og genanvendelse. Der er 3,5 mio. fuldtidsstillinger i miljøindustrier og -tjenester. Omkring 75 % heraf er i arbejdsintensive sektorer, såsom forvaltning af vand og fast affald.

Kraftig vækst

Der er kraftig vækst i en række sektorer i Europa og på verdensplan. Vindkraftsanlæg er steget med 20-25 % i de sidste fem år¹⁵. Det fotovoltaiske marked forventes på verdensplan at vokse med 25-30 % fremover¹⁶, og vandforvaltning forventes at vokse 6 % årligt i de næste ti år¹⁷. Sektoren for genanvendelse af fast affald voksede med 4,5 % om året i perioden 2000-2004¹⁸.

Stærk global stilling

Europæiske virksomheder, der er involveret i miljøindustri, indtager en stærk position på verdensplan. EU anslås at have 1/3 af verdensmarkedsandelen af miljøindustrier¹⁹. Dow Jones' bæredygtighedsindeks viser, at europæiske virksomheder er de mest bæredygtige i 13 af de 18 vigtigste erhvervssektorer²⁰.

Finansielle investeringer er i stigning

Der blev i 2003-2006 ventureinvesteret tæt på 2 mia. EUR i ren teknologi, hvilket svarer til 10 % af venturekapitalen i Europa²¹. Investeringerne kommer i stadig større omfang fra etablerede selskaber²². I banksektoren har bæredygtige og socialt ansvarlige investeringer

¹³ Innovation Dynamics Induced by Environmental Policy (2006) and Ex-post estimates of costs to business of EU environmental legislation (2006)

¹⁴ Eco-industry, its size, employment perspectives and barriers to growth in an enlarged EU. (2006)

¹⁵ Wind Force 10 GWEC (2005)

¹⁶ Solar Generation EPIA (2006)

¹⁷ Environment, Innovation, Employment. German Ministry for the Environment 2006

¹⁸ European Business Facts and Figures 2005

¹⁹ Analysis of the EU Eco-industries, their employment and export potential. ECOTEC (2002)

²⁰ Dow Jones Sustainability Indexes Annual Review (2006)

²¹ European Cleantech Investment Report (2006)

²² Cleantech goes global, Environmental Finance (Juni 2006)

været i kraftig stigning i de seneste år²³. På EU-plan har Den Europæiske Investeringsbank (EIB) lanceret en klimaændringsfacilitet (CCFF).

Men vi må gøre meget mere for at opnå miljøfordele i den nødvendige skala.

Alle disse positive tegn står i skarp kontrast til tegnene på miljøets tilstand. De giver årsag til alvorlige bekymringer og omfatter:

- Klimaændringstruslerne og drivhusgasemissionsniveauerne og vanskelighederne ved at nå Kyoto-målene i EU²⁴
- Selv om luftkvaliteten i Europa er i stadig bedring²⁵, bidrager luftforureningen til tab af 750 000 leveår hvert år i Europa²⁶.
- Økosystemer eroderes med ubæredygtig hast på grund af overforbruget af naturressourcer.²⁷

Der er et presserende behov for en øjeblikkelig og systematisk indsats på mange områder

For blot at begynde at gøre mærkbare fremskridt i miljømæssig sammenhæng – i løbet af et relativt kort tidsrum – **kræves der en meget mere omfattende anvendelse og indførelse af miljøteknologi på EU-plan og på verdensplan.** Miljøinnovation skal være ledetråden i Europas innovationer og være en obligatorisk standard overalt i erhvervslivet. **Der er ingen tid til selvtilfredshed.**

3. FREMSKRIDT MED PLANENS GENNEMFØRELSE

Fremskridtene beskrives i forhold til planens hovedlinjer.

3.1. FORSKNING SKAL NÅ MARKEDERNE

Forøge og målrette forskning og demonstration

Siden lanceringen af Etap er der blevet tildelt omkring 1,4 mia. EUR til miljøteknologiprojekter under det sjette rammeprogram. Under det syvende rammeprogram anslås det, at op til 30 % af budgettets 32 mia. EUR vil vedrøre miljøteknologi. Den omfatter: hydrogen og brændselsceller, rene produktionsprocesser, alternative energikilder, CO₂-binding, biobrændsler og bioraffinaderier, energieffektivitet, informationsteknologi til bæredygtig vækst, ren og effektiv transport, vandteknologi, jord- og affaldsforvaltning og miljøvenlige materialer.

²³ European SRI Study – 2006. European Social Investment Forum

²⁴ Greenhouse gas emissions trends and projections in Europe 2006. EEA (2006)

²⁵ LRTAP Convention Emission Inventory 1990-2004 (konventionen om luftforurening over store afstande). EEA (2006)

²⁶ Health Aspects of Air Pollution WHO (2004)

²⁷ KOM(2006) 216 endelig.

Oprette teknologiske platforme

Der er blevet lanceret over 30 teknologiske platforme; nogle af dem har miljøteknologi på dagsordenen²⁸. Nogle platforme sigter mod at gennemføre en del af deres mål gennem fælles teknologitiltag (JTI) ved at oprette offentlige/private partnerskaber.

Kontrolsystem for miljøteknologi

Arbejdet med et *kontrolsystem for miljøteknologi* skrider frem. Der er tegn på, at mangel på kontrol fortsat er en hindring for adgangen til nye miljøteknikker²⁹. En række forskningsprojekter³⁰ arbejder i øjeblikket med at fastlægge grundlaget for en ordning på områderne vandbehandling, rensning af jord og luftforurening. Blandt de forventede resultater er protokoller for afprøvning af disse teknikker. Der er ved at blive foretaget en markedsundersøgelse for at fastlægge egnede anvendelsesområder³¹. En pilotordning under Life-programmet vil afprøve et kontrolsystem baseret på 10-15 teknikker.

Mod en strategisk energiteknologiplan for EU

Den nyligt vedtagne strategiske energiteknologiplan³² sigter mod at mindske omkostningerne ved ren energi og sætte EU-industrien på forkanten af den hurtigt voksende energisektor med lavt CO₂-udslip. Planen fastlægger de teknikker, hvortil EU skal mobilisere ressourcer og fremskynde deres udvikling og anvendelse.

3.2. FORBEDRING AF MARKEDSVILKÅR

Præstationsmål

Der er blevet foretaget nogle undersøgelser for at opstille en præstationsmålsordning i EU. Det omfatter en analyse af det japanske "Top Runner"-program³³, præstationsmål for processer³⁴ og et pilotprojekt om følgende produktgrupper: cement, vinduer, dæk, behandling af gødning samt tekstiler. Med udgangspunkt i dette arbejde vil en offentlig høring fastlægge de bedste virkemidler i ordningen, herunder miljømærkning, energimærkning³⁵ og benchmarking af produkter.

Mobilisering af finansieringsinstrumenter

Vigtige finansieringskilder omfatter nu:

²⁸ cordis.europa.eu/technology-platforms

²⁹ Environmental Innovation - bridging the gap between environmental necessity and economic opportunity (DTI 2006)

³⁰ www.promote-etv.org; www.est-testnet.net; www.eurodemo.info

³¹ Markedsundersøgelse af selskaber med potentiale for et EU-dækkende kontrolsystem IPTS (kommende)

³² KOM(2006) 847. KOM(2007) 1 endelig.

³³ The Top Runner Programme in Japan – its effectiveness and implication for the EU, Det svenske miljøbeskyttelsesagentur (november 2005)

³⁴ Performance Targets in Production Processes, IPTS (endnu ikke offentliggjort)

³⁵ Direktiv 92/75/EØF og 2005/32/EF.

- Rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation

Der er afsat 433 mio. EUR til at fremme miljøinnovation under iværksætter- og innovationsprogrammet.

Omkring 228 mio. EUR vil blive afsat til finansieringsinstrumenter, navnlig **vækst- og innovationsfaciliteten**, der styres af Den Europæiske Investeringsfond (EIF), der vil medinvestere penge i risikokapitalfonde i miljøinnovation med 205 mio. EUR i markedsintroduktionsprojekter og netværker. 728 mio. EUR vil gå til energieffektivitet og vedvarende energikilder.

- Den Europæiske Investeringsbank (EIB)

EIB og Kommissionen er ved at udvikle en fælles **risikodelingsfinansieringsfacilitet** (RSFF). Målet er at forbedre adgangen til gældsfinansiering for den private og offentlige sektors forskning med høj risikoprofil. 2 mia. EUR stilles til rådighed for projekter under det syvende rammeprogram emner og mekanismen vil **give Den Europæiske Investeringsbank mulighed for at yde lån på op til 10 mia. EUR.**

- Fremme af samhørighedspolitikken

I øjeblikket er omkring 21 % af strukturfondene blevet givet til innovation, og Kommissionen har opfordret medlemsstaterne til at øge denne andel i den nye programperiode. Miljøinnovation, vedvarende energikilder, energieffektivitet og ren bytransport er prioriterede opgaver i samhørighedspolitikken (2007-13). Fællesskabets strategiske retningslinjer for samhørighed fremhæver, at erhvervslivet bør investere i miljøinnovation for fremover at kunne indtage en stærk position³⁶.

- Life

Miljøprogrammet Life har medfinansieret omkring 2 750 innovative pilotdemonstrationsprojekter siden 1992 med en samlet investering på over 2 600 mio. EUR. Omkring to tredjedele af investeringen støttede projekter, der fremmer miljøteknologi³⁷.

Markedsbaserede instrumenter

Kommissionen vedtog for nylig en grønbog om markedsbaserede instrumenter³⁸. Den gennemgår omkostningseffektive instrumenter (såsom afgifter på energi, transport og andre forureningskilder, og en bredere anvendelse af emissionshandelsordninger), der kunne anvendes side om side med regulering og finansielle incitamenter. Grønbogen har også til sigte at tilskynde til en debat om anvendelsen af disse instrumenter på fællesskabsplan og nationalt plan.

³⁶ Rådets forordning 1083/2006; Rådets beslutning 2006/702/EF

³⁷ ec.europa.eu/environment/life

³⁸ KOM(2007)140 endelig

Gennemgang af statsstøtte

Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation er blevet vedtaget. De fastsætter betingelserne for, hvornår medlemsstaterne må give statsstøtte til forskning, udvikling og innovation. Rammebestemmelserne indeholder en specifik henvisning til miljøinnovation³⁹. Der er også blevet vedtaget retningslinjer for statsstøtte, hvad angår støtte til risikokapital for små og mellemstore virksomheder. Der er ligeledes ved at blive foretaget en gennemgang af retningslinjerne for statsstøtte på miljøområdet; den vil omfatte betingelserne for støtte til virksomheder, der vil investere i miljøteknologi.

Miljøvenlige indkøb

En række medlemsstater er i gang med at gennemføre handlingsplaner for miljøvenlige offentlige indkøb – andre er ved at udarbejde dem. Kommissionens håndbog om "Grønne indkøb" formidles i vidt omfang på alle EU-sprog. Et nyt websted sætter fokus på god praksis og nationale strategier for miljøvenlige indkøb. Der er ved at blive udarbejdet et webbaseret værktøjssæt med juridiske og finansielle retningslinjer for offentlige indkøbere⁴⁰.

Øget oplysning

Et nyt Etap-websted og –nyhedsbrev indeholder nye emner, politiske udviklinger, lovende fremgangsmåder i medlemsstaterne og forskellige eksempler på miljøinnovationer⁴¹.

3.3. GLOBAL INDSATS

Globale finansieringsmuligheder

EU's tematiske program for miljø og bæredygtig forvaltning af naturressourcer (ENRTP)⁴² omfatter overensstemmelse med miljøstandarder, bæredygtigt forbrug og produktion, og det kan fremme miljøteknologi. Verdensfonden for Energieffektivitet og Vedvarende Energi⁴³ vil yde startkapital til projekter om vedvarende energikilder i forskellige regioner. EIB og Kommissionen er i øjeblikket ved at undersøge, hvordan de kan deltage i ordningen. EIB's klimaændringsfacilitet (CCFF) vil ligeledes kunne finansiere nogle projekter globalt.

Ansvarlig investering og handel

I forbindelse med WTO-forhandlingerne om multilateral handelsliberalisering (Doha-udviklingsrunden) er Kommissionen gået forrest med at presse på for reduktion og fjernelse af toldtariffer og afskaffelse af ikketoldmæssige hindringer for handel med miljøvarer, -teknologier og -tjenester. Kommissionen overvejer også mulighederne for hurtigere at behandle disse emner i forbindelse med de regionale frihandelsaftaler, den vil forhandle i de næste par år med nogle af de vigtigste handelspartnere, navnlig i Asien.

³⁹ ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/reform/rdi_en.pdf

⁴⁰ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_da.pdf

⁴¹ ec.europa.eu/environment/etap

⁴² ec.europa.eu/development/body/theme/environment/ENRTP.htm

⁴³ KOM(2006) 583.

3.4. KOORDINERING

Udveksle lovende praksis: de nationale Etap-køreplaner

Enogtyve medlemsstater og Norge har udarbejdet køreplaner for gennemførelsen af Etap. De er stillet til rådighed offentligt og udgør en betydelig samling af viden om programmer, ordninger og eksempler på lovende praksis i medlemsstaterne⁴⁴. Af en analyse af køreplanerne fremgår det, at en række lovende ordninger er ved at blive indført af medlemsstaterne, og der er en mulighed for at bygge videre på dem og drage lære heraf overalt i EU (jf. bilaget). Eksemplerne omfatter:

- Tysklands leveringstarifordning har været medvirkende til at fremme anvendelsen af vedvarende energikilder – en række medlemsstater har indført lignende ordninger.
- Italiens nationale dekret kræver, at mindst 30 % af de offentlige myndigheders indkøb skal komme fra genanvendelse.
- Spaniens nationale og regionale politikker har fremmet udviklingen af solenergi ved hjælp af en række koordinerede foranstaltninger.
- UK's "National Industrial Symbiosis Programme" sigter mod at spare 1 mio. tons affald pr. region pr. år gennem en 'mæglerordning' for virksomheder.
- Finansieringsordninger til fremme af miljøinnovation, som dem der er indført i f.eks. Nederlandene, Danmark, Finland og Sverige.

Inddragelse af interesseparter: Forum for miljøinnovation

Forummet for miljøinnovation er en platform, hvor interesseparter kan mødes, netværke og komme med forslag til fremtidig indsats. Det første møde i forummet fandt sted i Poznan i Polen. Emnet for det første forum var "Finansiering af miljøinnovation". Forummet vil blive afholdt to gange om året om relevante emner⁴⁵.

4. SPØRGSMÅL OG PRIORITEREDE OPGAVER FOR FREMTIDEN

Udvidet gennemførelse – Større efterspørgsel

For at gøre en forskel i tilstrækkelig stor målestok skal miljøinnovation spredes til alle erhvervsgræne og industrier. For at udvirke væsentlige fordele, skal den takt, hvormed miljøteknologi spredes og indføres, øges betydeligt. Der kan opnås store miljøfordele ved at indføre miljøteknologi, der allerede findes på markedet, men problemet er, at mange miljøteknikker forbliver i nichemarkeder. Et eksempel herpå er, at energieffektive pærer stadig kun udgør under 3 % af den europæiske markedsandel af elpærer⁴⁶. ***Der skal indføres nye drivkræfter til at fremme formidlingen og indførelsen af miljøinnovationer i videre udstrækning.***

⁴⁴ ec.europa.eu/environment/etap/roadmaps_en.htm

⁴⁵ ec.europa.eu/environment/etap/forum_en.htm

⁴⁶ Residential Lighting Consumption and Saving Potential in the Enlarged EU. FFC (2006)

Aho-rapporten "Mod et innovativt Europa"⁴⁷, den nylige meddelelse om innovation⁴⁸ og andre⁴⁹ tilskynder til at anvende "**demand pull**" til at fremme innovation. Førende markeder ("lead markets") kan også være et incitament for efterspørgslen^{50 51}. Analysen af de nationale Etap-køreplaner (jf. bilaget) viser, at der i næsten alle medlemsstater systematisk gennemføres F&U-aktiviteter inden for miljøteknologi – strategier til at øge efterspørgslen gennemføres imidlertid meget mindre systematisk.

Der er behov for en systematisk og koordineret indsats på efterspørgselssiden. Grønne offentlige indkøb, markedsbaserede instrumenter, finansieringsfaciliteter for virksomheder til at skifte over til miljøvenlige teknikker, øget oplysning i erhvervslivet og hos forbrugerne skal alt sammen intensiveres og udbygges. Disse foranstaltninger kan øge efterspørgslen på både europæisk plan og i medlemsstaterne og hjælpe med til at gøre miljøvenlige teknikker og produkter til normen.

Kommissionen og medlemsstaterne bør aktivt videreføre og udbygge de efterspørgselsskabende Etap-aktiviteter på en systematisk og koordineret måde⁵²:

4.1. Flere grønne indkøb

De offentlige og private indkøb er meget forskellige – begge kan vise vejen, hvad angår indkøbsadfærd og påvirkning.

- Den offentlige sektors indkøb svarer til omkring 16 % af BNP i EU. Der er blevet udført et stort stykke arbejde, og nu skal gennemførelsen i praksis i gang overalt i Europa.
- Den private sektors indkøb er også vigtig, selv om den ikke styres af et sæt overordnede regler. Store virksomheder påvirker og stiller krav til deres kæde af leverandører,
 - **Indsats:** Bygge videre på det arbejde, der allerede er udført, og fremskynde grønne indkøb i det offentlige. Formidle standardudbudsspecifikationer. Udarbejde en meddelelse om offentlige indkøb i 2007, fastsætte (frivillige) *mål* og give vejledning i indikatorer og benchmarking.
 - **Indsats:** Europa-Kommissionen, medlemsstaterne og relevante interesseparter udarbejder strategier for den private sektors indkøb.

4.2. Mobilisere større finansielle investeringer

Den finansielle sektor (banker, forsikringselskaber, pensionsfonde, investorer) kan spille en større rolle ved at påvirke virksomheder og industrier til at indføre miljøteknologi. Miljøinnovation i samhørighedspolitikken, EIB's og EIF's tiltag og udarbejdelse af programmet for konkurrenceevne og innovation er skridt i denne retning. Foranstaltninger

⁴⁷ *Creating an Innovative Europe*. European Commission, EUR22005 (2006)

⁴⁸ COM(2006) 502 final

⁴⁹ A Will to Compete: a competitive, clean and clever Europe (2006)

⁵⁰ European Competitiveness Report. SEC(2006) 1467/2

⁵¹ Rådet Konkurrenceevne, 15717/06, december 2006

⁵² Baseret på resultaterne af grønbogen om markedsbaserede instrumenter kunne der indføres yderligere foranstaltninger

med henblik på udveksling af bedste praksis og inddragelse af større finansieringsinstitutioner i Europa og internationalt kunne udbygges.

- **Indsats:** Anvendelse af EU's finansielle instrumenter. Bruge Fællesskabets finansielle ressourcer til at fremme yderligere finansieringsforpligtelser. Bringe de vigtigste finansieringsinstitutioner sammen. Tilskynde til retningslinjer og mål for finansieringsinvesteringer i miljøinnovation.

4.3. Opstille teknologikontrol- og præstationsmålssystemer

Standarder kan fastsætte præstationsniveauer og give sikkerhed på markedet. Kontrolsystemer giver markedet pålidelige mål for miljøpræstationer. Fastsættelse af præstationsmål for produktgrupper kan styres i retning af bedre miljøpræstationer. Der kan opnås stordriftsfordele, hvis præstationsmålssystemer kan fremme produkter i en hel sektor. Forbindelserne mellem præstationsmålsordningen og miljømærkning er i øjeblikket ved at blive undersøgt. Der er en mulighed for at opgradere gældende mærkningskriterier for produkter og tjenester såsom miljømærke-, energimærke- og energistjerneordninger og at holde sig løbende underrettet om internationale udviklinger i tilsvarende ordninger.

- **Indsats:** Færdiggøre undersøgelserne om oprettelse af både teknologikontrol og præstationsmål. Gennemføre og færdiggøre pilotordninger. Undersøge forbindelserne med miljømærkeordningen. Udarbejde lovgivningsforslag om miljøteknologikontrol (2008) og en meddelelse om præstationsmålsordninger (2008). Revidere og opgradere de nuværende mærkningsordninger. Følge med i internationale ordninger.

4.4. Bygge videre på lovende praksis i medlemsstaterne

Det fremgår af de nationale Eta—køreplaner, at der er ved at blive indført en række lovende strategier til fremme af miljøinnovation. Der er en vigtig mulighed for at lære af og bygge videre på disse ordninger, navnlig dem der øger efterspørgslen. En måde at *fremme miljøinnovationsstrategier* på kunne være at benchmarke og formidle de mest effektive nationale ordninger. Medlemsstaterne kunne således drage lære heraf, tilpasse og indføre lignende strategier for at skabe en dominoeffekt over hele Europa.

- **Indsats:** Iværksætte en første fase i 2007, hvor medlemsstaterne foreslår nogle ordninger for bedste praksis og udveksler erfaringer. Udarbejde gennemførelsesregler for en fuldstændig ordning i 2008.

4.5. Fokus på sektorer, der kan give store miljøfordele

Der kan på kort sigt opnås store fordele ved at fokusere på sektorer, der hurtigt kan give væsentlige miljøresultater. Det omfatter fokus på de sektorer, hvor miljøinnovationer, miljøteknologier, forbedrede produkter, processer og tjenester kan give store miljømæssige fordele. Disse sektorer omfatter:

- Bygninger
- Nærings- og nydelsesmidler
- Privattransport

- Genanvendelses- og spildevandsindustrier.

Undersøgelser viser, at produkters miljøvirkninger er størst i de første tre af disse sektorer⁵³. Andre undersøgelser peger på, at disse sektorer også indeholder et potentiale for bæredygtig vækst⁵⁴. Bæredygtigt byggeri er nu genstand for et fælles medlemsstatstiltag⁵⁵.

Instrumenterne til finansiering af forskning, grønne indkøb, præstationsstandarder, finansiering, lovende national praksis og optimering af lovgivningsvilkår kunne anvendes til at fremme miljøinnovation i disse sektorer. Disse tilgange vil ligeledes kunne medvirke til dannelsen af *førende markeder*, som fastsat i Kommissionens meddelelse om innovation, hvor miljøinnovation kan spille en rolle.

- **Indsats:** Fra 2007 fastlægge nøglesektorer, hvor EU-teknologi og –produkter kunne blive førende på verdensplan og derved give stort udbytte både miljømæssigt og økonomisk.

Udvikle støtteforanstaltninger

Ud over de fem foranstaltninger til at øge efterspørgslen er det nødvendigt med støtteforanstaltninger af almen karakter.

4.6. Sikre en strategisk videnressource om miljøinnovation

Der er et reelt behov for pålidelige analyser af tendenserne inden for miljøinnovation. Indsamle rettidig og *strategisk viden* til europæiske offentlige organisationer, relevante virksomheder og finansfolk kan fremme vækst og investering yderligere⁵⁶. Kommissionens tjenestegrene er ved at undersøge, hvordan der effektivt kan indsamles, syntetisere og dele viden, navnlig gennemførligheden af et "observationsnetværk" for miljøinnovation, der skulle bygge videre på en række eksisterende projekter og netværker, og som kunne omfatte nogle af nøgleobservationsinstitutterne i Europa.

- **Indsats:** Sikre en effektive, strategiske videnressourcer om miljøinnovation, der ville give relevante statistikker og bestemme spirende tendenser og globale forretningsmuligheder.

4.7. Fremme bevidstgørelse og aktiv deltagelse

Et vigtigt aspekt af bevidstgørelsestiltag er at fremme aktiv deltagelse af forbrugerne og erhvervslivet. Oprettelsen af det europæiske forum for miljøinnovation er blot et lille skridt i denne retning. Der kunne gennemføres lignende aktiviteter på regionalt, nationalt og internationalt plan.

- **Indsats:** Fastsætte foranstaltninger sammen med medlemsstaterne inden for rammerne af Life+. Udvide kommunikationen på Kommissionsniveau. Varetage

⁵³ Environmental Impact of Products EIPRO og IMPRO undersøger, hvordan disse virkninger kan reduceres. Undersøgelserne er baseret på livscyklusanalyse, f.eks. omfatter "Bygninger" nyopførelse, vedligehold, reparation og nedrivning. Her anvendes ordet "bygninger" i stedet for "boliger". Det omfatter møbler, husholdningsapparater og energiforbrug til f.eks. rum- og vandopvarmning.

⁵⁴ www.popa-ctda.net; www.ectp.org

⁵⁵ www.ukswedensustainability.org

⁵⁶ ICT Observatory yder en lignende service: www.eito.com

den fortsatte drift af det europæiske forum og udvide deltagerkaren. Fremme miljøinnovation internationalt.

4.8. Udnyttelse af forskningen

Resultater kan optimeres ved yderligere at kanalisere og udnytte forskning under det syvende rammeprogram ved at skabe samspil mellem forskningstemaer, teknologiplatforme, spirende 'lead markets' og regulering. Forskning i metoder til teknologivurdering kan også bidrage til at forbedre fremtidige kontrol- og standardiseringssystemer. Der er en mulighed for at fremme mere forskning i miljøteknologi på internationalt plan.

- **Indsats:** Kanalisere fremtidige forskningsemner (2007-13) baseret på Etap-prioriteter og kommende 'lead markets', hvor miljøinnovation spiller en rolle.

5. RESUME OG PRIORITEREDE FORANSTALTNINGER FOR FREMTIDEN

Der er gjort mange fremskridt – men der er stadig mange flere, der skal gøres. For at imødekomme de globale miljøudfordringer, for at få miljøinnovation til at bære frugt i stor målestok både miljømæssigt og økonomisk, for at sætte Europa i stand til at udnytte mulighederne – *skal alle aktiviteter intensiveres og gennemføres i større målestok og med langt større vægt på efterspørgslen.* Kort sagt skal der fokuseres på 5 foranstaltninger, der øger efterspørgslen, og på 3 støtteforanstaltninger:

EFTERSPØRGSELSFORØGELSE:

- Flere grønne indkøb
- Mobilisering af større finansielle investeringer
- Opstilling af teknologikontrol- og præstationsmålssystemer
- Videreudvikling af lovende praksis i medlemsstater
- Fokusering på sektorer, der giver store miljøfordele

STØTTEFORANSTALTNINGER:

- Sikre en strategisk videnressource om miljøinnovation
- Fremme af bevidstgørelse og aktiv deltagelse
- Udnyttelse af forskningen